EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 11. 7. 2017
COM(2017) 373 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Počiatočné preskúmanie rozsahu pôsobnosti nariadenia o presadzovaní

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Počiatočné preskúmanie rozsahu pôsobnosti nariadenia o presadzovaní

Európsky parlament a Rada 15. mája 2014 prijali nariadenie o presadzovaní[1], ktorým sa Európskej únii poskytol legislatívny rámec na rýchle a účinné presadzovanie a ochranu práv, ktoré jej vyplývajú z dohôd o medzinárodnom obchode a v súlade s Lisabonskou zmluvou a jej medzinárodnými záväzkami.

Nariadením o presadzovaní sa zabezpečuje, že Európska únia je schopná presadzovať a chrániť svoje práva vyplývajúce z dohôd o medzinárodnom obchode pomocou prijímania opatrení obchodnej politiky:

— ktorými sa pozastavujú koncesie alebo iné záväzky podľa dohody WTO alebo iných dohôd o medzinárodnom obchode vrátane regionálnych alebo dvojstranných dohôd v nadväznosti na rozhodnutie obchodných sporov podľa takýchto dohôd, a

— ktorými sa vyrovnávajú koncesie alebo iné záväzky výkonom jej práva podľa Dohody WTO o ochranných opatreniach alebo ustanovení o ochranných opatreniach v iných dohodách o medzinárodnom obchode s cieľom reagovať na ochranné opatrenie uplatnené členom WTO alebo výkonom jej práva podľa článku XXVIII dohody GATT s cieľom reagovať na zmeny koncesií uplatnené členom WTO.

Nariadením o presadzovaní sa Komisia splnomocňuje prijímať takéto opatrenia obchodnej politiky pomocou vykonávacích aktov v oblasti obchodu s tovarom, zavádzaním alebo zvyšovaním ciel alebo množstvových obmedzení na dovoz alebo vývoz tovaru, ako aj v oblasti verejného obstarávania. Nariadením o presadzovaní sa Komisia nesplnomocňuje prijímať takéto opatrenia obchodnej politiky pomocou vykonávacích aktov v oblasti služieb alebo duševného vlastníctva.

V nariadení o presadzovaní sa od Komisie vyžaduje, aby preskúmala rozsah pôsobnosti opatrení obchodnej politiky, ktoré je splnomocnená prijímať pomocou vykonávacích aktov[2]. Preskúmanie Komisie sa musí uskutočniť v dvoch krokoch.

---

[1] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 654/2014 z 15. mája 2014 o výkone práv Únie na účely uplatňovania a presadzovania pravidiel medzinárodného obchodu, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 3286/94 stanovujúce postupy Spoločenstva v oblasti spoločnej obchodnej politiky s cieľom zaistenia uplatňovania práv Spoločenstva podľa pravidiel medzinárodného obchodu, najmä tých, ktoré boli vytvorené pod záštitou Svetovej obchodnej organizácie.

[2] Článok 10 nariadenia o presadzovaní.

Komisia musí najneskôr do troch rokov od prijatia prvého vykonávacieho aktu alebo najneskôr do 18. júla 2019, podľa toho, čo nastane skôr, preskúmať rozsah pôsobnosti nariadenia o presadzovaní, najmä so zreteľom na opatrenia obchodnej politiky, ktoré môžu byť prijaté, ako aj jeho vykonávanie, a musí podať správu o svojich zisteniach Európskemu parlamentu a Rade. Komisia vykoná takéto záverečné preskúmanie a podá správu o svojich zisteniach spoluzákonodarcom v dohodnutej lehote.

Komisia medzitým do 18. júla 2017 musí: vykonať preskúmanie zamerané na dodatočné opatrenia obchodnej politiky v oblasti služieb, okrem iného preskúmať aj viacero aspektov uvedených v článku 10 ods. 2 nariadenia o presadzovaní a podať správu o svojom počiatočnom posúdení Európskemu parlamentu a Rade. Komisia vykonala takéto počiatočné preskúmanie a jej posúdenie je uvedené ďalej v texte.

V rámci svojho počiatočného preskúmania nariadenia o presadzovaní Komisia preskúmala: i) medzinárodný vývoj v súvislosti s pozastavením iných záväzkov podľa Všeobecnej dohody o obchode so službami (GATS); ii) vývoj v rámci Európskej únie v súvislosti s prijatím spoločných pravidiel týkajúcich sa sektorov služieb; iii) účinnosť možných dodatočných opatrení obchodnej politiky ako prostriedku presadzovania práv Európskej únie v rámci dohôd o medzinárodnom obchode; iv) dostupné mechanizmy na zabezpečenie praktického vykonávania možných dodatočných opatrení obchodnej politiky týkajúcich sa služieb jednotným a efektívnym spôsobom a v) dôsledky pre poskytovateľov služieb prítomných v Európskej únii v čase prijatia vykonávacích aktov podľa tohto nariadenia.

Na základe svojho počiatočného posúdenia Komisia zatiaľ neplánuje navrhnúť rozšírenie splnomocnenia v rámci nariadenia o presadzovaní aj na prijímanie opatrení obchodnej politiky v oblasti služieb. Dôvodom je skutočnosť, že od nadobudnutia účinnosti nariadenia o presadzovaní 15. mája 2014 Komisia nezaznamenala žiadny nový vývoj, ktorý by si vyžadoval takéto rozšírenie splnomocnenia.

Po prvé, Komisia nezaznamenala žiadny nový vývoj na medzinárodnej úrovni, pokiaľ ide o pozastavovanie koncesií alebo iných záväzkov podľa dohody GATS. Komisia preskúmala najmä to, či niektorý z členov WTO požiadal orgán WTO na urovnávanie sporov o povolenie prijať protiopatrenia v oblasti služieb. Od 15. mája 2014 požiadali členovia WTO orgán WTO na urovnávanie sporov o povolenie prijať protiopatrenia v piatich sporoch: *Kolumbia – textil*, *India – poľnohospodárske výrobky*, *USA – tuniak II (Mexiko)*, *USA – označovanie krajiny pôvodu (Mexiko)* a *USA – označovanie krajiny pôvodu (Kanada)*. Ani jednu z týchto žiadostí o povolenie prijať protiopatrenia nepodala EÚ. Žiadna z týchto žiadostí sa netýka obchodu so službami podľa dohody GATS.

Po druhé, Komisia nezaznamenala žiadny nový vývoj v rámci Európskej únie v súvislosti s prijatím spoločných pravidiel týkajúcich sa sektorov služieb, na základe ktorého by bolo možné zmeniť záver, že pokiaľ ide o splnomocnenie Komisie na prijímanie opatrení obchodnej politiky podľa nariadenia o presadzovaní, v tejto fáze vývoja právnych predpisov Európskej únie je vhodné sústrediť sa na iné oblasti než na služby.

Súdny dvor Európskej únie 16. mája 2017 vydal stanovisko týkajúce sa toho, či Európska únia má výlučnú právomoc na podpísanie a uzatvorenie dohody o voľnom obchode medzi EÚ a Singapurom. Súdny dvor vyhlásil, že Európska únia má výlučnú právomoc okrem iného aj v tých častiach dohody, ktoré sa týkajú prístupu na trh v oblasti tovarov a služieb (vrátane všetkých dopravných služieb).

Napriek tomuto významnému objasneniu zo strany Súdneho dvora a napriek tomu, že Európska únia prijala spoločné pravidlá týkajúce sa určitých sektorov služieb[3], stále platí, že pravidlá prijaté členskými štátmi sa aj naďalej uplatňujú na mnohé sektory bez ohľadu na to, či sú harmonizované na úrovni Európskej únie alebo nie. Napríklad určité pravidlá na úrovni členských štátov stále podmieňujú poskytovanie služieb v určitom sektore licenciami, povoleniami alebo koncesiami, ktoré sa udeľujú v rámci vnútroštátneho systému udeľovania povolení. Pri určovaní toho, či by sa malo uvažovať o splnomocnení Komisie na prijímanie opatrení obchodnej politiky v oblasti služieb na základe nariadenia o presadzovaní, zohráva významnú úlohu aj súbežná existencia spoločných predpisov a predpisov a systémov povolení členských štátov v sektoroch služieb.

Po tretie, Komisia nezaznamenala žiadny nový vývoj, pokiaľ ide o možné praktické obmedzenia uskutočniteľnosti a účinnosti opatrení obchodnej politiky v oblasti služieb vzhľadom na prirodzené vlastnosti typické pre poskytovanie služieb, vrátane vynútiteľnosti obmedzenia ich poskytovania. Nedošlo ani k žiadnemu novému vývoju týkajúcemu sa podmienok (predovšetkým právneho rámca podľa ZFEÚ) relevantných pre situáciu poskytovateľov služieb prítomných v Únii v prípade, že by sa na nich uplatňovali vykonávacie akty.

Na záver možno uviesť, že z počiatočného posúdenia Komisie vyplýva, že od nadobudnutia účinnosti nariadenia o presadzovaní zatiaľ nedošlo k žiadnemu medzinárodnému, európskemu ani podstatnému vývoju, ktorým by bolo možné odôvodniť zmenu v prístupe, podľa ktorého sa plánuje rozšírenie splnomocnenia Komisie na prijímanie dodatočných opatrení obchodnej politiky v oblasti služieb na základe nariadenia o presadzovaní.

Komisia však bude naďalej pokračovať v monitorovaní každého relevantného vývoja, aby bola schopná preskúmať rozsah pôsobnosti nariadenia o presadzovaní a podať správu o svojich zisteniach Európskemu parlamentu a Rade do 18. júla 2019, a to aj so zreteľom na svoje skúsenosti pri vytváraní a uplatňovaní opatrení obchodnej politiky, ktorými sa pozastavujú alebo vyrovnávajú koncesie a iné záväzky podľa dohôd o medzinárodnom obchode.

[3] Komisia napríklad 24. júna 2015 prijala vykonávacie nariadenie (EÚ) 2015/983, v ktorom sa stanovujú pravidlá pre postup vydávania európskeho profesijného preukazu a uplatňovanie výstražného mechanizmu podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES. V dôsledku toho je od januára 2016 európsky profesijný preukaz k dispozícii pre viaceré povolania, ako sú zdravotné sestry, farmaceuti, fyzioterapeuti, horskí vodcovia a realitní agenti.

Komisia by chcela zdôrazniť rastúci význam služieb v dnešnom hospodárstve. Služby sú čoraz častejšie predmetom cezhraničného obchodu a sú úzko spojené s tradičným obchodom a investíciami vo výrobnom sektore. Preto narastá počet sporov WTO v oblasti služieb. Prijímanie protiopatrení v oblasti služieb naďalej zostáva reálnou možnosťou.

Komisia by ďalej chcela opätovne potvrdiť, že obchodná politika EÚ musí posilňovať pozíciu Európy v globálnych dodávateľských reťazcoch tým, že podporuje celý rozsah hospodárskych činností, v rámci ktorých európske spoločnosti vytvárajú a predávajú hodnoty vrátane služieb. Z tohto dôvodu Európska únia zohráva ústrednú úlohu pri rokovaniach o dohode o obchode so službami a dohodách o medzinárodnom obchode s dôrazom na zložku služieb.

Komisia by chcela v tejto súvislosti poznamenať, že ak by sa preukázalo, že je potrebné, aby Európska únia prikročila k opatreniam obchodnej politiky nad rámec nariadenia o presadzovaní, a to vrátane oblasti obchodu so službami, Komisia by mohla predložiť návrhy legislatívnych aktov na základe článku 207 ZFEÚ alebo využiť iné príslušné postupy.